

breidelse mod Espe Gods, at det var det daarligste i Skjelskør Valgkreds, thi de glemte aldeles der at opfordre deres Husmand, og det var saavidt jeg veed, fra det berømte Vasnæs Gods, at denne Bebreidelse er udgaaet. Forvalteren kom saa med, og det er rigtigt, jeg veed det fra paalidelig Rilde, at Husmændene have faaet den Opfordring, som blev nævnt, og jeg veed ogsaa, thi jeg har talt med en Husmand, der hører under Espe, at de have forstaaet det saaledes: Vi maa helst blive hjemme, ellers gaar det galt. Men, siges der, er det kun Herremændene, der øve Tryk, øve Gaardmændene ikke ogsaa deres Tryk? Jo, og jeg skal oplyse, at jeg fra dette sidste Valg kjender et Tilfælde. Der er en By, ganske nær ved mig, men som ligger i Skjelskør Valgkreds, og fra denne By er der fra paalidelig Rilde berettet mig en Historie, som det kunde være ganske artig at faae flere Oplysninger om. En Gaardmand sendte Bud Aftenen før Valget til en fattig Leiehusmand; Budet blev sendt ved hans Karl og gif ud paa: Hvis du ikke imorgen tager til Skjelskør og stemmer paa Grev Holstein, skal Dit Løt imorgen Aften ligge paa Gaden. Den vedkommende Gaardmand var imidlertid ikke Eier, og Husmanden gif da til Eieren og sagde: Er det Alvor? Eieren var saa stikkelig og slink, at han sagde: Nei, Du maa stemme, som Du vil. Der har jeg altsaa et Bevis paa, at en Gaardmand har øvet Tryk; men Gaardmanden var rigtignok Høiremand. (Scævinius: Ja, det er naturligvis altid Høiremand!) Ja, jeg kjender ikke noget Tilfælde, hvor Benstre har øvet Tryk. Hvis der er Noget, der kjender det, saa har jeg ikke Noget imod at faae det frem; Sol og Wind skal stiftes lige, Ret for Alle og Uret for Ingen, intet Valgtryk, hvor det saa kommer fra, det holder jeg bestemt paa. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Iste Valgkreds (Rimestad) syntes at ville betragte det som Noget, der ingen Betydning havde, at en Godseier saaledes har opholdt sig i Valglokalet, har siddet ved Bordet og lagt Mærke til, hvorledes der blev stemt. De have Ret til at være der, det følger af sig selv, Ingen vil negte det; men vi forstaa dog nok, at det kan have sin Indflydelse paa den fattige Mand, der staar der. Jeg skal fortælle et Exempel, som jeg veed er paalideligt, netop fra Skjelskør; det er rigtignok fra det foregaaende Valg; men jeg tror nok, at jeg kan tage det med. En Husmand staar i Døren ind til Valglokalet; han staar længe og venter, man spurgte ham, om han ikke vilde afgive sin Stemme; men han sagde: Jeg tør ikke vove det, jeg maa vente. Og hvorfor? Fordi hans Godseier sad ved Bordet, hvor han skulde stemme. Han vilde stemme for Benstre, Godseieren for Høire; men da Godseieren en Gang vender sig om, farer han hen og siger: Jeg stemmer for Høien, men ti fülle, tal fagte. Men ganske vist,

det kan jo blive bekendt alligevel. Jeg har imidlertid et andet Exempel. En Herre, endogsaa fra min nærmeste Egn, sørgede for at faae en Udskrift af Valgprotokollen over, hvorledes hans Husmænd havde stemt, og han gif med denne Liste i sin Lommebog, som han havde i sin Lomme, og jeg veed, at, naar Husmænd ere komne og have bedt om et Læs Brænde, er der blevet set efter i Lommebogen, og der er blevet svaret Nei. Det kan nok have sin Betydning, og jeg kjender mange Husmænd, der sige: Det er saa slemt, at Forvalteren og Godseieren sidde og lægge Mærke til, hvorledes vi stemme, og saa krumpe de sig derved. Det er imidlertid, hvad vi Alle maa indrømme, lovligt, at de Vedkommende opholde sig i Lokalet; men vi vide ogsaa, at det lægger et Tryk. Nu er det ogsaa min Mening, at det ærede Medlem gif vel let hen over den Historie med Proosten i Gimlinge. Det er dog værdt at faae undersøgt, om det virkelig har heddet saaledes: Stemme I paa Grev Holstein, faae I hver en Krone, og jeg kan ikke være med til at gjøre en saadan Beretning latterlig. Det ærede Medlem sagde ogsaa, at det kun var saadan en høflig Anmodning, at der blev sendt Bud ud fra Godskontoret til vedkommende Husmænd; men hvad denne høflige Anmodning betyder, forstaa Husmændene nok. Nei, det er min Mening, hvad jeg ogsaa udtalte forleden, da jeg havde Ordet, at der denne Gang er anvendt et Tryk i vort Land trindt omkring maasse i saa godt som alle Valgkredse, som vi aldrig før have kjendt, og Folkethinget bør derfor være meget forsigtig med Hensyn til Godkjendelsen af disse Valg. Vi maa have denne Sag grundig undersøgt, medens Tiden er, thi det er en Skam og Synd, at der lægges et saadant Tryk paa den fattige Mand, at han skal tvinges bort fra sin Overbevisning. Det er en Skam, at den fattige Mand skal tvinges bort fra sin Overbevisning, for at det saa senere skal siges om ham, at han er useløstændig og tarakterløs, og at der skal søies til, hvad man har set enkelte Steder er blevet tilføjet, at hvad der er sket, egentlig er et Bevis paa, at den fattige Mand er uærdig til at have Valgret. Nei, dette bør standses i Tide, og derfor vil jeg meget bestemt holde paa, at dette Valgs Godkjendelse udsættes indtil videre.

Sage: Jeg har bedt om Ordet for at give nogle ganske personlige Bemærkninger om min Opfattelse af det almindelige Valgtryk, som saa stærkt er blevet fremhævet ved denne Leilighed. Der var en æret Migsdagsmand fra Svendborg Kredsen (Lang), som mente, at man først nu havde opdaget, at man havde sllige Midler til sin Raadighed, naar Talen var om at virke paa Valgerne. Jeg tror, at det er at tillægge Høire eller de Mænd, som man bebrejder, at de have udøvet et saadant Tryk, en altsor stor Næi-